



Чурапчыга күн тахсар!

САНГА ОЛОХ



100 ЛЕТ
ЯССР
1922-2022

Чурапчы улуунун хаһыата

Балабан ыйын 23 күнэ, 2022 сыл, бээтинсэ

№ 37 (11863)

БЫРАЙЫАК

Интэринээт томторугар оҕо
ыспартыыбынай-чэбдигирдэр
былаааакката аһылына



стр. 3

ИҢИРЭХ ТЫЛЫНАН

Куобай абатын ууһуттан
торуттээх Корбөт
Уйбаантан силэс тардан



стр. 5

ҮӨРЭХ-ИИТИИ

Чурапчы үөрэнээччилэрэ
Старай Русса аһыгар
көрдүүр-чинчийэр
үлэбэ кытталлар



стр. 6

стр. 2

ТЭТТИК СОНУННАР

Путин Арассыһыаҥа быстах байыаннай хомуур туһунан

ЭТИЭ

Дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин балабан
ыйын 21 күнүгэр Арассыһыаҥа быстах хомуур
саҕаламмытын биллэрдэ.

Байыаннай сулууспаҥа хомуурга саппааска
баар, бастатан туран, байыаннай сулууспаны аас-
пыт, байыаннай үөрөхтээх уонна уопуттаах дьон
ыһырыллар.

Байыаннай сулууспаҥа ыһырыллыбыттар
чаастарыгар тиийбэхтэрин иһинэ анал үөрэби
аһыахтар.

Балабан ыйын 21 күнүттэн хомуур саҕалам-
мытын туһунан уураахха илти баттатта.

Улуус дьокутааттарын Сэбиэттэ уочараттаах мунньаҥа буолла

Мунньахха уопсайа 7 боппурус көрүлүнэ.
Сессия быһаарытынан, Алабар уонна Хатылы
нэһиликтэригэр баһылыктан талыллыбыт 2
дьокутаат боломуочууларыттан тохтоотулар.

Улуус баһылыга Степан Саргылаев Егор Сив-
цевы улуус баһылыгын бастаах солбуйааччы дуо-
хунаһыгар кандидатура баһылыктан туруоруу-
ту дьокутааттар биһр санаанан өйөөтүлэр. Итин-
тэнэ улуус уопастыбаннай Сэбиэттэ саҥа ба-
лаһыаннаахын билгэрттэ, улуус сайдыытыгар
дьоһун кылааттарын килэрсит икки килиһкэ
"Чурапчы улуунун Бөлүөттээх олохтооҕо" ааты
ингэрэр туһунан быһаарыа ыллылар.

Степан Анатольевич норуот дьокутааттары-
гар улуус социальнай-экономическай сайдыытыг
сүрүн хайысхаларын билгэрттэ уонна дьаһал-
та социальнай суолталаах бырагыраамалары олох-
хо килэрттэ туһулаах үлэтин-хамнаһын
ойуулуругэр ыһыла.

Улуус киһинигэр 400 устуука маньа олортулар

Чурапчы нэһилигэр биллэриллибит Экология
сылынан үтүө өрүттээх үлэ ыһылар. Бу күнүгэр-
гэ тэригэр сыһыарыллыбыт сирдэринен мас,
талах көрүнүгүн олортулар. Маньаха 6 сиргэ
урбааныгэр Егор Тимофеев салайар биригээдэ-
тэ өһүрдээх, үйүлүү 8 тиһир палисадниктары
тутта. Оттон нэһилик дьаһалтатын үлэһиттэрэ
тэһини-таһым үлэтин сүрүннээтлэр. Мастары
Сыланьыгар суол таһынааҕы дэлээнэттэн аҕа-
быттар. Уопсайа 400 устуука хаһыах, талах олор-
дулуна.

Медик идэтигэр үөрэтэр салаа аһылына

Систэрэ уонна бизлэр идэтигэр үөрэтэр
салааларга барыта 29 устуууон үөрэнэ киирдэ.
"Бу аһылыбыт саҥа салаа соруугунан
доруобуйа харыстабылын бастаах ээһотын
санатыты бырагырааматынан мэдиссиинэ
каадырдарын бэлэмнээһинин ситиһин буолар.
Анал үөрэх кыһаларын, оройуоннааҕы киһи
балыһа, улуус дьаһалата ситимнээх үлэлэрин
түмүгэр улууска бүтүгү күнүгэ олус наадалаах
испеслиһиттэр үүннэ таһыахтар", - диир СӨ
Доруобуйа харыстабылын министирэ Лена
Афанасьева биллэрттэ.

Бэлэ түгүгэ Дьокускайдааҕы
медицинскэй колледж, улуустааҕы киһи
балыһа уонна Чурапчытааҕы агротехническэй
колледж салайааччылар үс өрүттээх сөбүлүн
түһүстүлэр.

Устуууонгар үрүн халааттарын кэтэн,
Гипократ андаһарын эттилэр.

ХОТУ КӨӨРҮЛЛҮҮ 80 СЫЛЫНАН КЭРИЭСТЭБИЛ МИИТИН БУОЛЛА

Чурапчыга күн-дьыл туруга



Балабан ыйын
23 күнэ
БЭЭТИНСЭ

Балабан ыйын
24 күнэ
СУБУОТА

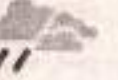
Балабан ыйын
25 күнэ
БАСКЫАНЫНА

Балабан ыйын
26 күнэ
БЭНИДИЗНЬИК

Балабан ыйын
27 күнэ
ОПТУОЛУНЬУК

Балабан ыйын
28 күнэ
СЭРЭДЭ

Балабан ыйын
29 күнэ
ЧЭППИЭР



5° -3°

9° 2°

7° 2°

7° -1°

6° -2°

6° -1°

4° -2°

Александр СЛЕПЦОВ.

Энэбит Куонду Борокуоппайа

Биһиги элэбит Куонду
Борокуоллалла – Про-
копий Петрович Дьяч-
ковскай диэн Мугудай
нэһилиэгиттэн төрүттээх
этэ.

Кинн Анастасия Петровна Дьячковская дигн кэргэншээ, 4 оёлоохторо. Улахан кыыстара Марфа, өнгөн Дьогүүр дигн уол, Мотуруона, Балбаара дигн кыргыттардаах эбиггэр. 1916 сыллаахха кыра кыыстара Балбаара ололор оёо эрдэбинэ, ийигээрэ Настаака баара-суоёа 42 сааһыгар эмээкэ кылдан олон хаалбыт. Ол кэниггээн эбигит ордобо хаалан баран, Сылан нэһилиигиггэн сааһыгар эргэ тахсыбатах 25-26 саастаах Мария Семеновна Трифимова дигн кыһыы ойох ылан сүүгүнүртэн ажалыт. Бу Мариинтан 1927 сыллаахха Бүөтүр дигн уол оёо төрөөбүт.

Борокуоппай килхуоска кэирэн очютооку кэмнэн барыдылу кытта тэнгэ үлдээн-хамсаан, от огтоон, бурдук ыһан, дың-уот туттан быр-баачыа олорбуттар. Улахан кыметара Маалпа Хадартан төрүттээх. Иннокентий Дьячковский – Дьэрыс Лөгөһтоһо дигэн килхэжэ эргэ тахсан, 2 уолу, 1 кыһыа торотон баран, ыарыһах буолан эрдэ өлбүт. Уоллара Дьөгүөр ыарыһах буолан, ыһа буолбакка, эрдэ олохтон барыштаабыт. Дьөгүөр сүрээх мындаыр, нистэннээн, уус кили эбит. “Сиглүгүнэ да ыарыктанар, хомус да овордо, оннооһор кырыһыппаа олоһон, ол кырыһыппаага бэйэ

тэ ооһнуур этэ", — диил ийэбит
Варвара Прокопьевна кэлсиэр
этэ.

Уоллгтара Ньукулай, Бааска, кыыстарга Тасныа мала буолан, оҕолонон-урууланан ололбуттара. Иккис кыыс Мотуруона Мугудай киһитигэр Дмитрий Григорьевич Сивцевкэ жүргэн тахсан куоракка ололбуттара, иккис уол, бипир кыыс оҕоломмуттара. Кыра кыыс Балбаара сааһын сиппитигэр, Мэлдьэхси киһитигэр Александр Иванович Марков дигэн киһинэхэ эргэ тахсан, 1940 сыллаахха Гоша дигэн уол оҕоломму-
ттар.

Ойгон 1941 сэлэххэ Аан дайдуу аймалыт хара дайдах сэрин булан, кэргэн Александр сэрингэ бастаа хомуурга баран, суох булалт билэрингэ кэлбит.

1942 сүүлэххэ сэрин-
ни кытта тэнгэ дайдаан,
уот-кураан сут буол-
бут. Онон, Чурапчы оройуонун
үгүс колхозстарын хөтү дойдуга,
фронтига көмөлөһөн дүэн зааттаан,
күүс өттүгүн күлөһөн туран
көһөрбүттэр. Бу көһөрүлүүгү
бииһыг элбигт Борокуоппай ойо-
до Маайа, уоллара Бүөтүр атын
дьонту, ыаллары кытта көһөрүл-
дүбүттэр. Көһөрүлүүгү кинилэр
Тавын сайылыктан барбыттар.

Эдгийгтэн сирингэр, хайыр таас
былһыгар, тух да суох куразнах
сирингэр сүмээбиттэр. Бу барах-
саттар хаар түспүтүн кэнигтэн
тынгтан тахсан мис кэрдэн, ону
сампадарыан талан, балаган
сыһа туттан дуусахстаган олоор
буттар. Эһэгит барахсан ханин
олоорор, тингэр да дүгэ туттар
идэглэх буюлан, маһыан бэрхэ

уһанар эбит. Кэпэ муора кытыы-
тыгар кыстанан турар бурдугу
харабыллаһынна турбут. Ол
бурдук харабыллыы туран амчык-
таан, төгөн, сырдэк тыһыа быс-
тыбыт.

Относно оного Маврына, уула Буузур – Истр. Ирокошский. Чечковский 1946 сылтавага көңүлүнүн тинүүн дойдуларыгар орналашканын айтты. Дыг-тук дым башкагынын дойдуларыгар калы, кыстыктарыгар Куондуга калыгыгар – арай кинилерин дыгтырын 4 бағаната ууна хоройон турар олохторо эр көрсүтү – дыгтырын, ам-наарларын көтүрүп ыбыгытар болт. Кинилгүх кыгурудырын кинилдүхсөдү болт.

Бу дэтэн-уугу элэбит Боро-
хоннай бэйгэ маһын кэрэи,
санныкы тэһэн туһута эбитэ
үһү уонна оһоо колхуос хон-
туоратын Сөдүөт Попов дүөн
күһүнүн туһунтара дүөн та-
айаа, кэпсэһинтэн билэбин.

Сайбалукарыгар эһэбит туһунат дьытэ биллгини да хол курдук туруп. Урут колхозос баар эрдэҕинэ, сайбуукаа нһрэй көмүскүлэр олохтоддор этэ.

Былал сайын бий-
ти, санинур тей-
быт Иетр Ирокошевич келет-
ниги сирдети, Элбиг тушут-
хыстык дигини онуку кардоон
булан отобар сырыт-быт Эл-
биги крнхетти, ахтан-санин
шастыкыт. Отокун ону экин-
барыта бийиги да сууду бакка
ахур, отобун онуугар баргхы
отон-ытти, ичтахсыбыт уонун
отон-ахута барыта хатын, тиги
элалан уудмуг. Бийиги Элбиги

түн, көргөстүң; ошобуш онулар дүңгөн тахсыбыт тинт торчүр, саха үрүһүнэн, аадады уурдубу, уонна онно олорон ийдэ кэлбит, өйүбүстүн, аһаран аһаабыт.

Бийиги, Куонду Борокуопнайын сизиннэрэ, кийи кыргыттарыи оёолоро элбэхпит – Хадаарынан, Мугудайынан, Чурапчынан, куоратынан олоробут, үлэлиибит. Араас идэлээх учууталлар, медиктэр, интээчилэр, культуура үлэһиттэрэ, тутааччылар, хо сизиннэр уонна хос хос сизиннэр бааллар. Эһэбит соботох уола Петр Промыслович Дьячковский 14 сааһыттан Эдьингээн сирингэр баран, улахан дыону кытта тэбиэ-тэнигэ муустаах ууну кэпэ сылдьан үлэлээн, кыайылыи уһансыбыта. Эһэбит Мария Семеновна хорсун дыахтар буолан, көһөрүлүү ыарахан үлэтин этингэн-хаанынан билэн, Чурапчыга кэлэн остуорастаан, үөлүн учуулуссага үөрэттэрэн кийи-хара оҥорбута. Эһэбит уола аҕатын кэриэһин толорон, үөрэхтээх, үлэһит буолбута. Баастаан учууталлаан баран, онтон кэлин партия салаалатыгар салайар үлэһит буолбута. Райком соруудаҕын толорон, Анаабырга, Чурапчыга партком эскирэтээриннээ, Чурапчы улууһун колхозтарыгар, совхозтарыгар үлэтээбитэ. Төрөөбүт дойдугугар Мугудайга тахсан, Калинин аатынан колхозоска бэрэссэдээтэлиннэн таһаарыллаахтык үлэтээбитэ. Онтон Чурапчы лесхозун салайбыта. Ханныа үлэтээбит сирдэрингэр үтүө суобастаах, ырааныксыт, ирдэбиллээх салайааччы быһылытынан дыон убаастабыллыи ылар. Кэлин Чурапчытыгар Ытык сүбэ элэһитин бэрэссэдээтэлиннэн үлэ-

лээбитэ, Сааһын тухары булгу-
руйбат санаалаах, бэринүүлээх
коммунист этэ.

Бийнги элбигт тулунан нйз-
бигт уонна таайбигт, элбигт Маайа
кэспээнээрэгтэн истэн билбиг-
пит. Элбигт Маайа көһөрүлүү
тулунан тыл да агаара быкта-
рылган кэспэмэгт эрдэжинэ,
эрдэ 90 сааһыгар чугаһан баран
суох буолбута. Кини оёонньоруу
аһыйара, суохсуура; «Көһүүгэ
баран аччыктаан умса түспэтэ»
буоллар, оёонньорум бээр буолуо
этэ», — диир биирдэ мин истэрбэр
ытамньыйан ылаахтаабыта. Кини
сүрдүк хорсун, судургу, көнө
майгылаада, сөбүлээбэтэҥин ула-
ры этэр үтэстээбэ.

Биһиги, Куонду Борокуопайын кыра кыыһын, Мугудай нэһиллээгин бастагы Герой ийэт – Варвара Прокопьевна Васильева оҕолоро, сизэлэрэ элбигини, кыайыһын уһансыбыт ытык дьоммутун кэрэстиибит. Кини хорсун быһыытыгар, сырдык аатыгар сүгүрүйүбүт. Элбик кыстык дьыттын оннулар билигин тигит, от-мас үүммүтэ – үчүгэйбит. Кини олоҕо салтанарын, удувор ууһурун, тэнийэрин билиһитэ лээн саныыбыт.

Номнуу куус өт-
түгэн көһөрүлдүү бышыл
80 сыла бүлүгүзүң. Билиги ай-
махтан Куонду Борокуоппайа
эрэ буолбакка, кини аймахтара,
бырааттара, балыстара Дьач-
ковскайдар бу көһөрүлдүүгү-
зүң кыгтыбыггытара. Кинилэр
куустоох үлүстэрини кыайылы-
ны уһансыбыттарын билиги
сыаналыбыт, күрүстэнибэт,
кинилэр ааттарын махдыг
тахталыан ахтабыт.

Татьяна ГОРОХОВА,
СӨ культуурадын туйгуна.

Үтүөкэн салайааччы этэ



Хоту Көһөрүллүү 80
сылынан ахтар-саптыр
тапталлаах жүргеним Ка-
питон Иванович Сивцев
туһунан сырдатыхтын
бағардым. Кини 1930 с.
кулун тутар 13 күнүтэр
Болтоно нэһилиэгэр
төрөөбүтэ.

Асата Иван Андреевич, ийтэ Мария Иннокентьевна байгьмалта хамнагчынган үлдэншлэр эбит. Ийтэ Мария элбэх ороноу төрөнпүтүтэн, 41 сааһыгар төрөнпүтү олоото эрх хашыбат. Көһөрүү сэдэн ниннээ суох буолбуттар. Улбаан көһөрүү буолуон ниннээ элбүт. Онон 1942 с. Мария советох уолунаан барар буолбуттар. Хаар түспүтүн кээнэ Кэбээһи оройуонун 2 Луучун эһилиэгэр Чурапчыттан «Кылым» колхозос дьоннорго Кэбээһингэ Буденный аатынан колхозоска тийибиттэр. Хата, хотон салбааһыннаах дьыны онустон, ыал 1 ороноу бигээн аарбуттар. Дьон кыанар өттүлэрэ балыктаһынна, сүөһү коруутугэр, дьыт онустуутугар үлээббиттэрэ. Сорох оҕолору үлээ үөрэттэрэр эбиттэр. Капитону тулаһаах дьон хата, илгэринээккэ ылыбгытар. Ончолорго манньык табарыстардаах эбит. Борисов Автор Дун-

триевич, Носв Петр Сергеевич, Ефремов Анатолий Васильевич, Яковлев Василий Васильевич уудал. Яковлев Василий Васильевич ийэгт Мария, аята Наукуус оосунуода оостуорастар эбит. Оюн Капитон кинигэртэ наар кэлэр, бэйгэтэ оччолортон тыллах, эбэтэ айан савуулар сүрдэх көрдүүстэх, өрүү үөр-көтө сымдар буолан, бэри сангаларын көтөдөрө үһү. Куруук үчүгэин эрэ ырылмыр араас оостуоруйалары айан кэспирэ динилэр. Билигин дойдубутугар өгт буолан лэллэтэс-кө бөһөнү сиилэрэ үһү дигэн оостолорто кэспирэ эбит.

1944 с. дөйдуларыгар көһөр туһунан, уураах тахсыбытыгар үөрүү буолбут. Ханна хонор сирдэрин айыы от бэлэмнэниттэр. Бу кулун гутартан сабалаан дөйдуларын булар туһунан кэпсээн, кыра малларын, ойуоларын сыарыҥа тизгэн бары сатыы сыйдыаллара.

Одигор элбэх буудан үөрүүд-
ригэр урутаан Борисов Автор
Дмитриевич, Ноев Петр Сре-
евиич, Ефремов Туорах Василье-
вич, Яковлев Василий Василье-
вич буудан мууан хаалбыттар.
Ол туһууан кэлин түмүстэх-
ринэ, хайдах эрйидэмнэттэрин
сэрэнгн кэпсэтэлэрэ. Өр айа-
наан дойдуларын булбуттар. Кэ-
лэн баран үөрүрүн салгыы Кы-
таанахха үөрөмүгэ, 7 кылаһы
интэринээккэ олорон бүтүрбүтэ.

Утуксн салайааччы
Калитон Иванович утуксн салайааччы буоларын туһунан табырала, быһыс Афанасий Иноземцевич Пермяков истинник санаан суруйбута. Ол ахтымыттан:

Олондотх бичигтэй олохуй
уусун, тэрсэбүт оробуонуй, ил-
лэннэгийн дорх бугатын харь-
стабилыг агаары, киинэн, бо-
лосор Капитон Ишановы Сивцев
боловч. Киин 1949-с сэтгэж ялаа.

Ина, салынып үрмөгөн 1953-ж. Ды-
куускай даяна, фельшерск-
акушерский окушканы бүтүр-
үмгө. Эгердө дыйма, кээр киши
эрмө, өтүмүн - кырууда, дьору-
ра ордуку ишде сүтүрүп - Айып
броккогулар өтүмгө эрмө ишанан
барыпта. Манна үө сыды быйа
коһо, тийиштырыкытта түндү-
рхусуна итгө сылдың, кийин
күрөсүлөкөргөн арагачыла-
дыпта. Митэбиг - томоооула,
таарыкы кууруруна - сырдатар
үлүмүшүнү. Олууа - эрмө
өсүлүлүтүмүн бөсүтүнайн, разо-
татымүн буюм - өмүмү.

[illegible][illegible]

КОЛЬЧУСТЫЙ ТУТ. БЫТЫНДЫЛАШЫР.
ӨРЗӨҮҮНДӨКҮ БУЛЫНКАҢА ТИДЭМ-
ТЭДАНБЫТ-КОМОЛОР КЭНҮНДҮПСАН
ИСИНБЕЗ.

Манна барыгтар Кашитон Иванович тух бээр билин-тискердун, кулункузун дотх сыратан биронго уонна бийтин улахан дьахурдаах тэрийэччи быһыытынан көрдөр-бүтэ.

Итинтэи салтым киши оро-
дуонсагы билимла калмадынап
быраттын санитарнай боплу-
руостарга солкуйазынап. Эд-
е санитарий-кылабын ийбейтарап-
тын толорочулуну уду-субу уа-
гын-баран, кини уонга салыска-
пидастагыга санитарнай быраас
омолоочулунун сыдыан,
быраастар уларыбар-таарыбар
кэмизирер, тиритэни билимла-
быта-коруу бигэ. Салыдстан-
чыч, франс билимлыктангалар
хуруулар, түмөүлүм калы-
кынн уускунинер орду баата-
та бопор оолуулар, рудот-онго-
мунан;

Каппинг Иманжигэ эм-
тир-эрээр эриндэр жадыр-
дарынн халччлалыг хялгар-
гажжыг суурьж-концуга. Те-
рийр дээрхүр, үз бары ы-
мпын-ымпын билдэр, дөн
хүтүр кычмынныг, кыч
былгытаныг калчжыг била-
рыннуулаан, бир идэлхтэрэ
итгэж, кинин 14 сүлүгата
профессор райкомун бэрээ-
дэг мингэсталанулааппитэрэ.

[illegible]

Жаппан Исламиз оройуон
омчигеригэр профсоюз үлэниг
урдуктаһамыз, таһарбыт.

Күргэнийн мэдэлхэн ойуурт

Минн учуутал идэтийн салма-
наан, Абын оройуонугар матема-
тика учууталынан аняммытым.
1954 с. Калитон Ивановичтыын
ныл буотан, 28 сыл дыллооктук
олорон, 5 оёому торотон, 12 сиз-
инэхпин. 10 хас сизинэхпин.

Капитон биримге булар эрз, өрүү биригз була сатыыра. Куо-ракка киирэн өр буоллагына. Чу-рапчыга олорор быраастарга, та-баарыстарыгар этэн, мингин кыт-та билгз сылдыаллара. Оччолорго суол мөлхө, сырыы бытаан этэ.

Капитон ийэтэ Мария Иннокентьевна Көһөрүүтэ сүлдээн харадын тэмнэгтэн, бастаан хангас харадынан, онгон икки харадынан көрбөт буолбут этэ. Кийинтэни кэлииндэр көрбөт буолан көрсүбүтэ. Кини сымнааһа мийиһылаах, кинэ көрүстүөх күн күбүлү этэ.

Капитон, аһара сымнаһас,
каһан да кыһыра сылдыһыт,
оһомсох, ыалдыһымсах, эй-
эс-сайаһас, өрүү үөрэ-жөтө сым-
нааччы. Кини наар мин үчүгү-
нүм туһунан хэлсээһини: «ийбэит
истаабыта, онорбута, тиккитэ»,
«иңирэ. Ол иһин дьуоһаларым «Хө-
лүм талыбыта», дигэн хос ит бөөр-
үттүрэ.

Калитон тийэх күнүгэр дээр
ини бэлэмгэр олордум, ханна
арыым да, Калитон үтүөтүөн
ылдыабын.

Улууһа сайдарын туһутар үлэтик күнүгэр дээрэ үлэлээ-
ннэ. Төһө да салайар үлэҕэ сы-
быттар, үлэтигэрин кытта эйэ-
мнээхтик кэлсэтэрэ. Билигин
бэлэрэ, сизиннэрэ, хос сизиннэрэ
этинэ үлэһин-үөрөнө сылдыш-
тар. Икки уола - тириньбэрдэр,
ыргыттар - уустар. Капитон
покун дьуһуннахтык салгыыл-
ар. Таптааһах кэргэним олох-
тон барбыта үйэ анаара буолбу-
н иним, хаартыскаһын кытта
кэлсэтэбин, кини миниги оруу
йуур курдук.

Киргиз
Агрифена САННИКОВА.

ИИРЭХ ТЫЛЫНАН

Куобай абатын ууһуттан төрүттээх Көрбөт Уйбаантан силис тардан

«Хатылы» үс туомнаах киһигэ тахсытыгар элбэх матырыйааллары булан, тигэн, харайан, төрөөбүт нэһилиэгин устуруйатын сырда-тылга дьонун кылаатын киһлэрбит патриот киһи Мария Петровна Иустинова минигин, атын улууска олорор киһини, булан сибээстэһэн, дьонум туһунан ахтыы суруйарбар эппигэ. Ону мин: «Адам туһунан билним татым, былыр олбүт киһини ким билээн итгэрэһиргизэй?» - дьэ-бинигэр, Мария Петровна: «Төрөһүттэргигин, аймахтаргытын, обүгэ-лэргигин ааттатаары, удьуору ууһатарга айдах-тара, ону өйдөө...» - дьэн суруйбутугар, дууһам кылын таарыйтаран, тугу истибиннин, билэрбин суруйарга сапаныым.



Мин Куобай абатын ууһуттан төрүттээх Иван Петрович Попов – Көрбөт Уйбаан иккис көргөннүтүн кыһа буолабын.

Ийэм көпсиринэн, адам көнө майгылаах, элбэх саната суох, кыайгыс үлэһит киһи үһү дьэн өйдөбүлээхпин. Ийэм тылыннаа-бар дьонум-сэргэм, аймахтарым тустарынан дьиринник токоо-лоһон ыйыталаспатахпыттан, саа-һыран олорон олус хомойобун.

Кыбыстыам иһин, улахан убайым Иван Попов сэрин кыт-тымлааба буоларын «Хатылы» киһигэ иккис туомун даһан бил-битим.

1991 сыллаахха Чурапчы кырдыаһын көрсөн, аҕабын билэрэ буолаарай дьэн ыйыталас-пыттар, «Куобай, мөлөх киһи, дезертир этэ...», - дьэбитигэр, уоска бэрдэрбит курдук, салгы көлөстөр санаата суох тэбитим.

Онуку хом санаалах сырыт-тахтына, «Киһи дойдутунан, дьонунан-сэргэтинэн» киһигэ ааттара Эдуард Алексеевич Куз-мин 2008 с. хаһыакка ыстатыйа-та тахсытыта, ону балтым Анна Гаврильевна Борисова (Попова) куопуһаан ыттытын ааһан: «... Көрбөт Уйбаан сэрин сыла-рыгар «Кыһыл ыллык» колхуо-ска баһына күрүөтүн сэлбигэ сылдьан, сүгэттигэр аҕабын дэ-нинир. Ону «Бу сорууһан аармыйа-аҕа барымаары охсуһууку» дьэн соруу сардаобуттар, сылтан ордук күмүгэ өссө хаһыага оло-до сылдьыбыттар. Хаһыаһыттан тахсан баран, колхуоһугар үлэ-лэх киһини дэлби хатаһан, ту-оратан, ыксаан, куоракка түһэр, онно олохсуһар...».

Эдуард Алексеевичка санаа-быттан ыар сүгэхэри түһэр-битигэр – Көрбөт Уйбаан аатын ырааһырдытыгар махталым улахан! Миксэ, сөннөргүгэр, сөн-чээрэ ыччыллыгыгар адам, оҕо-

лорум эһэтири туһунан үтүө өй-дөбүлү үөскөтүгүгэр үөрэбин.

Бу ыстатыйа 2008 сыллаахха «Сага олох» хаһыакка балабан ыйын 13 күнүгэр бэҕэстэммит.

Көрбөт Уйбаан бастакы көр-гөннүтүн улахан уола Иван – 1926 жыл төрүүх, Аҕа дойду сэриитин кыттылааба, илэтинэн – геоте-хист, буолары буолан, сахаттан – бастакы!

Уйбаан 1950 с. аармыйаттан кэлэн, үөрэнэн, илэни баһылаан, сайын айы геолого-разведочнай экспедицияга, кыһынын хонтуо-раба үлэһитирэ. 1958с. көргөн-нүгүгэр, иккис уол оҕолоох. 1973 с. тымыһыан ыалдьан, пенсияһын укулга реакциялаан, эмискэ ох-тон, соһумардык олохтон туора-быта.

Уйбаан дээрингэр чөлүскү ат-летиканан дьарыктанан, элбэх күрэхтэргэ кыттыбыт дэгит-тэр ыспарсымыан эбигэ үһү. Атаһынан кыһыр киһи буолан, аар тайҕаны устатын-туоралы хааман үлэһитин тулуйбута чуолкай.

Эдэһийим Матрена Ивановна Маркова (Попова) илэтинэн бу-баалтыр. Успуорт сэрбигигэр, сибээс тэриэтэтигэр режиссёрдаа-быта, кэллин радиоцентрға үлэ-лээбитэ. Дьахтар быһыытынан хаачыстыбаларын бэлэһэтэ-тэххэ, бэргээхэй асчыт, биһи-бизе ҕынар хаһаайка этэ, иискэ маастар буолан, куорат мааны дьахталлары араас муодалаах танаастары сакаастан тиктэр-лэрин истэн билэбин. Сымнабас, үөрүһүнэн, бэһилэй майгылааба, түргэн-тарбан туттуулааба.

Иккис кыыс оҕолообуттан, улахана дээрингэр олбүт, кыра кыһын дьылбатын билбэлини, сибээсэстэһэспит. Иккис кыыс Екатерина Ивановна Попова кы-рыгыттан Чингизовтар дьэн ыалларга илэтиһибитэ. Мин-ринэй куорат сана тутууларыгар, комсомольскай путежаканан баран, балааккаларга олорон үлэһэбитэ.

Чурапчы кыһа Минринэй куораты тутууга үлэһэбит саха-лартан бастакы ыччаттар кэккэлэ-рингэр аата ааттанарыттан хаһмат-тарган, киһигэһэртэн ааһан билэбит, кээн туттабыт. Мин-ринэйгэ барарыгар, ол-бу маа-далааһын ылынарыгар, минигин батыһыһынан маҕаһыһыны көрүһүлүгүн өйдүүбүн уонна минингэ баҕайы лампысый көмпүст атылаһан күндүлэ-битин, ол амтанын олох умну-баппын. Көргөнүгэр, оҕолоно сылдьытыта үһү да, олбүтүгэр ин-тибитим. Бэйэтэ кырдыаһастар дьэлэтигэр Капитоновкага оло-

рон күн сириттэн барахстаабыт.

Кыра убайым Сэмэн Попов кыратыттан ийбэр илэтиһибит буолан, чугастык саналыбын, хас сыл абатын билбэлини. Оскуо-лаба үөрэнэр көмүрүттэн бокса-нан дьарыктаммыт. Аармыйага бараары сылдьан, дьарыктан кэ-лэн иһэн, күлүгээттири көрсөн, бөлөһүгүн охсуһууга кыттан, дээр сааһыгар олоҕо оҕолуһун, убайым олох үтүөтүн билбэксэ, дьылба-хаан тыһыс ыһаһынан кыһас үлэһитимиттэн хомо-лобун.

Дьэ, ити курдук, биһир айбыт аҕалаах, чугас дьонум туста-рынан.

Көрбөт Уйбаан иккис көргөнү, мин ийэм, Мария Николаевна Ва-сильева – Чыамайкыттан төрүт-тээх. Амма «Маяк» колхуоһугар нолуоһабай аҕынан, сэрин кө-мүгэр бэрэссэдээтэлини, кэллин суочуһунан үлэһин сылдьан, 1947 с. Уйбааны көрсөн, билсэн холбоспуттар. Бастакы оҕолоро 1948 с. төрөөбүт уол иккис сааһы-гар сылдьан, мениһигиттэн олбүт. Мин 1950 с. төрөөбүтүм. Иккис сааспын алһыабыр, адам быа-рынан ыалдьан олбүт. Ошон киһи туһунан билним тутар. Ийэм оҕ-дооһо хаалан да баран, көргөнүн оҕолорун туора көрдөккө, сал-гыы итгэн, үөрэттэрэн, атахта-рыгар туралларыгар, мал буолан оҕолоһууттарыгар, көмө-ойбүт буолан, маһаха да буоллар, «иһэ-бит», «эбэбит» дэттэрэн, харда-рыта көмөлөсүһэн, ойгонсон олор-буттар.

Куоракка Маяковскай уулус-сакка, балабанга олодохпуту-на, чурапчылартан баһыһаҕа көрдөрүһ, эмтэнэ, сорохтор эт, үтү ас атыһымы-эргинэ, ардыгар ат сүүрүүтүн көрө-укса, хаар-тыһын киниллэрэ үһү. Ол дьон көһүлүгүттэн эбигэр, аһаан-сээн олорбуппутун ийэм көпсө-рү. Олортон Ыстапан Протопо-пов дьэн киһи аатын өйдөөн хаал-быппын. Сайынын биллэҕи Ха-тылыга тахсан Баһыһарга, Уһун Дьөгүрдээххэ уонна хас да ыла-га күлүлүдүн кинирээчибит.

Кэллин убайым Уйбаан көр-гөнүмүгүгэр (араһа киһи хар-чытынан буолуо) ийэм сүүрү-көтөн, тутуу матырыйаалын Даркылаахан тигиһэрэн аҕалта-рар этэ. Онно минигин иһэсэ ба-рааччы. Ол сылдьан, бөдөн, ула-хан баҕайы нууччалары көрөн куттанан, ийэм дьууһатын тэл-лээбиттэн тутуһан, харыс да халба-рыһаакка сылдьарбын өйдүүбүн. Убайым, сайынын экспедицияга үлэһит буолан, ийэм бэйэтэ саҕа дьэлэни туттарбыта. Онно 1962



сылга дьэри биһигэ олорбуппут.

Кэллин ийэм аймахтарынан көһө сылдьан оҕо көрсө, дьы-бэ-уоска көмөлөһөрө. 1963 жыл сааһыгар ийэм баһыһаҕа сытан, Амма киһитин билсэн көргөн тах-сытыта, Соморсуһа олохсуйбу-та. Олус үчүгэйдик, сыһыһаһы-нык олорон, 1982 с. олбүтэ.

Ийэм дээрингэр араас үлэсэ эриһиллэҕэ. Халхобур, Амма оройуонун «Сохиалык тутуу-тар» хаһыат 04.01.1942 с. 4 №-гэр суруллубутунан, үлэтин түмү-гүнэн инник күөһүгэ сылдьы-бытын туһунан «Үл хомуруун сорох түмүктэрэ» дьэн үл саа-һын нолуоһабай иһигиһэһэрэ А. Семенов суруйууттан: «... сэ-риһиллэн күнүгүгэр бэйэһэри үлэһэри баһыһынай биһиги көрдөһүлүгүгэр бэс бэриниһэ-бит нолуоһабай аҕыһар үл хомурууһугар хаһыс-үлэсэ үчүгэ-й түмүктэри ситиститтэрэ. Үл хо-муруун итинник бастыһаһынан, оройуонга уруккуттан билэр I Чакыр «Маяк» колхоз заемын уполномоченнаһа т. Васильева М.Н. уонна да атыттар...».

Ийэм «Маякка» үлэһин сы-рыттаһына, адам Чурапчыттан сүлү аһыһынан бэлэһинир би-рингээһин кытта кинирсипт көмү-гэр билсэн холбоспуттар. Ийэм майгытынан сыһыары сымнабас, аламаһай, аһыһыһас, үөрүһүнэ буолан, дьонго сөбүлэһэрэ, ыт-кы-танара, элбэх махтал тылларын истэрэ. Сатабыллаах хаһаайка, дьобурдаах илэһиниһэ буолан элбэх кыһалҕалаах дьону таһы-нарбыт үтүөтүгүн истэрим. Киһи бымыскаһаһыт, баайбыт кэрэ көстүүлээх оҕолуктарынан кэрэс ҕынан иһэсэ сылдьабын. Мэлдьи сылаас астаах, итин чэ-дээх буолара. Аймахтар, киһилэр

оҕолоро сылдьылар, тыаттан кинирэн үөрэнэр оҕолор олорсо-лоро.

Ол курдук, адам биһигэ төрөөбүт быраата Моргу Дьөгүөр уола Ганя тулаһах буолан, эбиги-гэр илэтиһибитэ. Аармыйаттан кэлэ, куоракка хаалан үлэһэ-битэ, көргөнүгүгэр дьэри билэ-хэ олорбута. Киһи олус үчүгэ-й майгылааба, мэлдьи күтэ-үөрэ сылдьарын өйдүүбүн. Миксэ хор-дуонунан дьыс кыһаларын, таһас сыһыһынан куукулаһары онороро, үөрэнэрбэр көмөлөһөрө, сүрүл-дүһүгүгэр дьэри аахтарара, суоска эриһилэрэ.

1960 сылы көрсө, фанеранан тумба онорон бэлэһтэһибитэ. Би-лиһин даһаны олус күндү, сиз-дэрэй малым буолан, оронум таһыгар турар. 1958 с. Чурапчы-тан Мария дьэн номоһон дьуһу-нээх, уһун сүһүкстэх кыһыс көргөн ылан, 1960 с. Чурапчыта көспүттэрэ. Бизе оҕолоро бары үлэһит дьон, бэркэ олоролор.

Аҕабынан чугас, хаан-уруу аймахтарбын - Уһун Дьөгүөр уо-лаһтарын Сидор, Баһыһай Попо-втары кытта билсиптэрим, аһыһа-рым. Маяковскайга балабанга олодохпутуна, Сидор күрэхтэ-рэ кыттаары кинирэ-тахса тура-аҕы. Табаарыһыһын Максим Сибиряковтуун түһэн хонон аһа-аһыһар, балабан иһэ кыары түһэр этэ. Эдэһийим Мариһаны, саһаһын Любовь Григорьевна кытта сибээстэһибит.

Мин 1972 сылтан Ньурбага, көргөнүм дойдутугар олохсу-һан олоробун. 45 жыл оҕо аһаһы нуучка тыһыгар үөрэтэн, 2016 сылтан тохтоон олоробун.

Көргөнүм Анатолий Трофимо-вич Афанасев – географ илэһэ, ону таһынан НВП, ОБЖ уруу-тары үөрөһүгү, 10 жыл УНОҕа методист-иниһитэһэриһэн үлэ-дээбитэ. Түөрт оҕолоһопут, улаа-тан эрэр сүннүгүгэрээхпит. Оҕолор-бут бары анал илэни баһылаан, үлэһит буолан, төрөөбүт улууста-рын, ороспүүбүлүкэлэрин аатта-тан, үлэ үгүнүгэр сылдьылар. Үс оҕобут ыал буолан, уаһуору ууһа-тар сүннүгүгэр күнүгүгэр олохпу-тун киниргэтэлэр. Быларыһын күһүн ыал буолан олорбуппут 50 сылан бэлэһтэһибитим.

«Төрүттэрибит – биллэҕи си-лэһэрибит, сиргэн ылар күүсүгү» дьэн этэлэһиһин, төрүттэрибитин билэ, киһигэр олохторун сити-мин быспакка, үлэһэри салһаан, үгэһэри тутуһан, күнүгүгэ үөрэн-көтөн, салгы дьуһу-һахтык олорорго «дууһуу – орто дойдута кэлбит киһи ыттык анала».

Мария АФАНАСЬЕВА (ПОПОВА),
Ньурба улуһун Антоновка баһыһыһын олохтоһо.



ҮӨРЭХ-ИИТИИ

Чурапчы үөрэнээччилэрэ Старай Русса анныгар көрдүүр-чинчийэр үлэбэ кытталлар



Арасыйытаабы "Вахта памяти" көрдүүр чинчийэр үлэбэ уонна "Старая память" форумта кыттар соруктаах өрөспүүбүлүкэбит иһин эгэринээби улуустарын оскуолаларыттан – Таатта, Амматтан, Чурапчыттан байыаннай-патриотической кулууп интиллээччилэрэ балаҕан ыйын 18 күнүгэр Старай Руссага айаннаабыттара.

Онно уопсайа 11 үөрэнээччи уонна 13 улахан киһи тийбит. Маныаха И.М. Павлов аатынан оскуола "Память" байыаннай-патриотической кулууптан 3 үөрэнээччи уонна Хайах-

сыттан 2 үөрэнээччи бу улахан дыһалга кытта сылдьар. "Эдэр Карбышевцев" хамсааһын иһин эгэринээби улуустарын салайааччыта Михаил Дьячковский биллэрбитинэн, билигин Старай Русса анныгар баар Рамушево дэриэбинэ таһыгар сэрин кэмнэ туоһулуур экспонат-

тары булууга көрдүүр-чинчийэр үлэбэ кытта сылдьаллар. Икки күнү мэлдьи араахтаах күн турдар, чинчийэр үлэ тохтооботох. Ол курдук, хаһыа түмүгэр сэрин сэбин араас кыраамталарын булбуттар. Ону тэҥэ икки саллаат ууһука кустубут. Булуһуларын "Медведь" уопастыбаннай-патриотической тэрилтэбэ тиэскэригэр. Оттон бүгүн байыаннай-патриотической кулууп интиллээччилэрэ, салайааччылар Санкт Петербурган Саха сирин Бастайааннай бэрэстэбиһтэ-листитэ кытта көрсүөхтэрэ. Саха АССР төрүтүмүгэ 100 сыллаах үбүлүөйүгэр аһаммыт дыһал ыһыллыа.

Белосу СО байыаннай комиссариатын коммунисмүтэ, полковник Николай Гребенников, "Эдэр Карбышевцев" хамсааһын өрөспүүбүлүкэбэ салайааччыта Николай Андреев салайан илдьэ сылдьаллар.

Анна ЗАХАРОВА.



В Чурапче завершилась благотворительная акция «Помоги пойти учиться»

На территории Чурапчинского района с 25 августа по 9 сентября 2022 года проведена акция «Помоги пойти учиться» во взаимодействие с органами системы профилактики безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних, местных самоуправлений.



Инспектором ПДН совместно с сотрудниками ГКУ РС (Я) «Чурапчинский социально-реабилитационный центр для несовершеннолетних» с целью оказания адресной помощи семьям, находящимся в трудной жизненной ситуации, социально опасном положении было посещено 22 семьи, оказано консультативная и практическая помощь в подготовке к новому учебному году. Проведены профилактические беседы, разъяснены права и обязанности несовершеннолетних, а также ответственность родителей за детей. Детям напомнили о правилах поведения в общественных местах и об ответственности за появление в ночное время в парках, скверах, детских площадках без сопровождения родителей.

Благодаря отзывчивости неравнодушных граждан, со-

трудников ОВД, спонсоров – предприятий, индивидуальных предпринимателей, во время акции в этом учебном году собраны в школу 62 ребенка из 56 многодетных семей и семей, находящихся в трудной жизненной ситуации, социально опасном положении. Со стороны местных администраций насчитано Чурапчинского района оказана помощь 133 малолетним, многодетным семьям, а также семьям, находящимся в трудной жизненной ситуации, социально опасном положении, охвачено 174 ребенка.

От имени отдела МВД России по Чурапчинскому району выражаем огромную благодарность. Всем, кто принял участие в ежегодной акции.

Ксения СИВЦЕВА,
Инспектор ПДН и воспитан
полицейского

Үйэтитиигэ аныгы технологиялары тутталлар

Аҕа дойду сэриитин сылларыгар балык фронугар 1942-44 сс. Чурапчы улуһун колхуостарын Хоту оройуоннарга көһөрүү 80 сылыгар аналаах өрөспүүбүлүкэ-тэбэ "Умнулубат чахчылар, үйэлээх өйдөбүлүгэр" форум Чурапчы гимназиятыгар ыһыллына.

Тэрээһин үөрүүлээх аһылыгыгар Ил Түмэн дьокутаата Михаил Гуляев, РФ норуот үөрэхтээһинин туйгуна Альбина Иустина, улуус баһылыга Степан Саргыдаев у.д.а. кытыннылар.

Степан Саргыдаев Кэригэ-бил күнүн дыһаллара тэрээһин-нээхтик аастыктарын, үгүс бэ-тэрээн астымытын бэлэттээтэ. Итиннэ тэҥэ форум үрдүк суолта-лааһын эттэ. Билигин да көһөрүл-лүү ис хоһоонун үчүгүйдик билбэппит диэтэ. Онон форум кыттылаахтарыгар элбэҥи ыры-тан, чинчийэн, сырдатан иһэллэ-ригэр баҕарда.

Форумта бэс хайысхага уопсайа 112 киһи кыттыны-ыла.

Сахаайы Никонова, тэри-йээччи:

Кэбээйиттэн, Булууттан, Эдьигээнтэн, Тааттактан уонна Дьокуускайтан кыттааччылар бааллар. "Чурапчы оройуонун колхуостарын көһөрүү историческай чахчылар", "Чурапчы улуһун хоту оройуоннарга күүс өттүнэн көһөрүү социальнай-экономическай, демографическай



көрдөрүүгэ охсуулар", "Көһөрүү кыттылаахтарыгар дыһаллара уонна алдьархайа", "Чурапчылар үлэ хоһууннара" уонна "Историческай кырдыктары үйэтити" сиржэһилэр үлэлээтилэр. Кыт-тааччылары улуус салалталарыт-тан Афанасий Захаров, Мария Кронникова, Дмитрий Попов, Чурапчытаагы мусуой дириэ-ктэрэ Юрий Толстоухов у.д.а. сымаластылар. Форум түмү-гүнэн резолюция ылыллан, үлэ-торума оҥоһулуоҕа. Маны сэргэ электроннай киингэ таһаарар былааннаахпыт. Форум иһиннэ Көһөрүлүү 80 сылыгар ана-лаах «Кэм-күрдүн кээрэппэтин, күрээккит кэригэ буолуун» аль-бом-киингэ сүрэхтэниигэ буолла.

Наҕараадалааһын чааһыгар сүрүн экспертэр кыаһылаах-тары аатталаатылар уонна саҥа альбом-киингэни туттардылар. Ол курдук, «Лауреат» үрдүк аа-тын ылылар:

• "Көһөрүү кыттылаах-тарын дыһаллара уонна алдьар-

хайа" сиржэһи – Вера Старикова, Хатас орто оскуолатын педагога;

• "Чурапчы оройуонун кол-хуостарын көһөрүү историческай чахчылар" сиржэһи – Айну-ра Иванова, Чурапчы гимназия-тын 5-с кылааһын үөрэнээччитэ;

• "Историческай кырдыкта-ры үйэтити" сиржэһи – Надеж-да Борисова Хайахсыт орто оскуолатын учуутала;

• "Көһөрүү кыттылаахтарын дыһаллара уонна алдьархайа" сиржэһи – Мария Васильева, Төһө орто оскуолатын учуутала;

• "Чурапчы улуһун хоту оройуоннарга күүс өттүнэн көһөрүү социальнай-экономическай, демографическай көрдөрүү-гэ охсуулар" сиржэһи – Ариан Максимов, Гоша Трифионов, Болтоно оскуолатын 7-с кылаа-һын үөрэнээччилэрэ.

Ирина Соловьева, эксперт:
– "Историческай кырдык-тары үйэтити" сиржэһи 60-ча үлэ сайаапкаланан, икки ха-

мыһыйанан араасан, 30-туу үлэни көрдүбүт. Үлэлэр олус интэриһинэйдэр. Географиянан этэр буоллааха, Чурапчы улуһун үгүс оскуолаларыттан оҥолор, учууталлар уонна интиллээх кытыннылар. Кэбээйиттэн төрт киһи уонна Эдьигээнтэн кыт-тааччылар бааллар. Үйэтити аныгылы технологиялары, ным-малары туттууларын сэргини-интигит. Оҕо бэйэтэ айан усту-бут киингэ, уһууһан оҥолорун кытта төрөтүттэр, интэриһинэр туруорбут киингэлэр форум кыт-тылаахтарын сиржэһини ыла. Маны таһынан, электроннай ки-ингэлэри, сайттары оҥорбутта-рын интэриһинэригэр. Төһө учууталлара интиллээхтэригэр хас киһи Көһөрүүгэ кыттыбытын, оҥолор туох көрдүүр-чинчийэр үлэ мыһыктарын, үйэтити туох үлэ тэрилэтин таанан, салааларынан арааран сайт оҥоһулан, үлэлээн эрэр эбит. Оскуола оҥолору дьэ кэргэн архымытарын хаһан, төрүттэрин

үйэтитилэр, бу тэмээ «Ютуб» былаһааккыгар ханаалаастар эбит. Үйэтити аныгылы технологияны туһаны кэрэксил-лээх. Уонунан сылар аастыкта-рын кэнигиттэн Көһөрүлүү 80 сыллаах үбүлүөй хайдах тэри-либэтин көрүүххэ сөп буолар.

Айнура Иванова, кыаһыла-лаах:

– «Оонньооботох оҕо саас» дакылаатынан кытыннылар. Көһөрүлүүгэ хас киһи, оҕо барбытын уонна хос эһэм Петр Сергеевич Соловьев туһунан кэпсэтиим. Хос эһэм оччолор-го 25 саастаах, оҕото 5 саастаах эбиттэр. Дакылааптар оҥолору саастарынан арааран ырыттым. Оҥолор саастарын, хаһык кол-хуостан барбыттарын 2017 сыл-лааха «Саҥа олох» хаһыака тахсыбыт матырыйалтан туһан-ным.

Марфа ПЕТРОВА.



ПРОКУРАТУРА ИЗВЕЩАЕТ

Прокуратура Чурапчинского района разъясняет гражданам порядок отключения электроэнергии»

Известно, что одной из самых серьезных проблем в сфере ЖКХ является задолженность граждан за коммунальные услуги перед ресурсоснабжающими организациями.

Зачастую поставщики энергии недобросовестно используют свои полномочия в отношении должников при ограничении подачи тепло-электроэнергии, а именно не соблюдают правила, регламентированные законом, тем самым нарушая права граждан.

В этой связи прокуратура Чурапчинского района разъясняет гражданам порядок отключения электроэнергии.

В соответствии с пунктом 2 статьи 546 Гражданского кодекса РФ прекращение или ограничение подачи энергии без согласования с абонентом - юридическим лицом, но с соответствующим его предупреждением допускается в установленном законом или иными правовыми актами порядке в случае нарушения указанным абонентом обязательств по оплате энергии. Пунктом 3 статьи 546 Гражданского кодекса РФ предусмотрено, что

перерыв в подаче, прекращение или ограничение подачи энергии без согласования с абонентом и без соответствующего его предупреждения допускаются в случае необходимости принять неотложные меры по предотвращению или ликвидации аварии при условии немедленного уведомления абонента об этом.

Согласно пункту 119 Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденных Постановлением Правительства РФ от 06.05.2011 № 354, если иное не установлено федеральными законами, указами Президента Российской Федерации, постановлениями Правительства Российской Федерации или договором, содержащим положения о предоставлении коммунальных услуг, исполнитель в случае неполной оплаты потребителем коммунальной услуги вправе после предупреждения (уведомления) потребителя-должника ограничить или приостановить предоставление такой коммунальной услуги в следующем порядке:

а) исполнитель направляет потребителю-должнику предупреждение (уведомление) о том, что в случае непогашения задолженности по оплате коммунальной услуги в течение 20

дней со дня доставки потребителю указанного предупреждения (уведомления) предоставление ему такой коммунальной услуги может быть сначала ограничено, а затем приостановлено либо при отсутствии технической возможности введения ограничения приостановлено без предварительного введения ограничения. Предупреждение (уведомление) доставляется потребителю путем вручения потребителю-должнику под расписку, или направления по почте заказным письмом (с уведомлением о вручении), или путем включения в платежный документ для внесения платы за коммунальные услуги текста соответствующего предупреждения (уведомления), или иным способом уведомления, подтверждающим факт и дату его получения потребителем, в том числе путем передачи потребителю предупреждения (уведомления) посредством сообщения по сети подвижной радиотелефонной связи на пользовательское оборудование потребителя, телефонного звонка с записью разговора, сообщения электронной почтой или через личный кабинет потребителя в государственной информационной системе жилищно-коммунального хозяйства либо на официальной странице исполнителя в сети Интернет, передачи потребителю голосовой

информации по сети фиксированной телефонной связи;

б) при непогашении потребителем-должником задолженности в течение установленного в предупреждении (уведомлении) срока исполнитель при наличии технической возможности вводит ограничение предоставления указанной в предупреждении (уведомлении) коммунальной услуги;

в) при непогашении образовавшейся задолженности в течение установленного в предупреждении (уведомлении) срока и при отсутствии технической возможности введения ограничения в соответствии с подпунктом "б" настоящего пункта либо при непогашении образовавшейся задолженности по истечении 10 дней со дня введения ограничения предоставление коммунальной услуги исполнителем приостанавливается до предоставления такой коммунальной услуги, за исключением отопления, а в многоквартирных домах также за исключением холодного водоснабжения.

Таким образом, полное ограничение режима потребления электрической энергии в отсутствие уведомления о предстоящем отключении потребителю является незаконным.

В силу требований п.п. «а» и п. 122 Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений

в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденных Постановлением Правительства РФ от 06.05.2011 № 354, действия по ограничению или приостановлению предоставления коммунальных услуг не должны приводить к нарушению установленных требований пригодности жилого помещения для постоянного проживания граждан.

В связи с изложенным, если дом отапливается электроприборами отключение электрической энергии в зимнее время недопустимо, поскольку вследствие отключения электрической энергии в зимнее время возможно повреждение имущества, находящегося в жилом доме (в т.ч. трубы, радиаторы отопления, циркуляционный насос, автономный твердотопливный котел и т.д.).

Прокуратура Чурапчинского района разъясняет, что граждане и организации в случае нарушения их прав, законных интересов и свобод могут обратиться в прокуратуру района, расположенную по адресу: ул. Курапчи, д.8, с.Чурапча, Чурапчинский район, Республика Саха (Якутия), 678670, либо посредством электронной почты по адресу: chu@14.mail.ru.

Прокуратура Чурапчинского улуса.

УЧАСТКОВАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ №665

РЕШЕНИЕ № 72

«18» сентября 2022 года
с. Дыбыла.

О результатах выборов органов местного самоуправления муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу

На основании выявленных неточных данных, а именно не учета данных протоколов участковой избирательной комиссии №666 при составлении решений №70 и 71 от 11 сентября 2022 года участковая избирательная комиссия, решает:

1. Признать решение участковой избирательной комиссии №665 «О результатах выборов Главы муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу» от 12 сентября 2022 года под №70 недействительным.

2. Признать решение участковой избирательной комиссии №665 «О результатах выборов депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1» от 12 сентября 2022 года под №71 недействительным.

3. Секретарю избирательной комиссии произвести перерасчет данных голосования с учетом протоколов участковых избирательных комиссий №№ 665 и 666 и подготовить решения.

Председатель участковой избирательной комиссии №665
А.Н. Дьячкова, секретарь участковой избирательной комиссии №665
П.С. Байгантаев.

УЧАСТКОВАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ №665

РЕШЕНИЕ № 73

«18» сентября 2022 года
с. Дыбыла.

О результатах выборов Главы муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу

На основании протоколов участковых избирательных комиссий №665 и №666 от 11 сентября 2022 года о результатах выборов Главы муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу согласно которому в голосовании приняли участие 417 избирателей, руководствуясь статьёй 84 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», участковая избирательная комиссия, решает:

1. Признать выборы Главы муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу состоявшимися и результаты выборов - действительными.

2. Признать избранным Главой муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу:

Ефремову Людмилу Васильевну, получившую 315 голосов избирателей, что составляет 75,53% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

3. Опубликовать настоящее решение, а также данные о числе голосов избирателей, полученных каждым из зарегистрированных кандидатов в Главу муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) по Ожунскому избирательному округу, в средствах массовой информации (прилагаются).

Председатель участковой избирательной комиссии №665
А.Н. Дьячкова, секретарь участковой избирательной комиссии №665
П.С. Байгантаев.

УЧАСТКОВАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ №665

РЕШЕНИЕ № 74

«18» сентября 2022 года
с. Дыбыла.

О результатах выборов депутатов наслежного Совета депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1

На основании протоколов участковых избирательных комиссий №665 и №666 от 11 сентября 2022 года о результатах выборов депутатов наслежного Совета депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1, согласно которому в голосовании приняли участие 417 избирателей, руководствуясь статьёй 84 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)», участковая избирательная комиссия, решает:

1. Признать выборы депутатов наслежного Совета депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1 состоявшимися и результаты выборов - действительными.

2. Признать избранными депутатами наслежного Совета депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1:

1. Аракову Анну Романовну, получившую 255 голосов избирателей, что составляет 61,1% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

2. Карпова Руслана Николаевича, получившего 255 голосов избирателей, что составляет 61,1% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

3. Собакина Леонида Алексеевича, получившего 243 голосов избирателей, что составляет 58,2% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

4. Кардашевского Владимира Семеновича, получившего 235 голосов избирателей, что составляет 56,3% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

5. Лаврову Федору Егоровну, получившую 235 голосов избирателей, что составляет 56,3% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

6. Парфенова Ивана Николаевича, получившего 233 голосов избирателей, что составляет 55,8% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

7. Карпова Сергея Константиновича, получившего 220 голосов избирателей, что составляет 52,7% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

8. Седалищева Виталия Георгиевича, получившего 214 голосов избирателей, что составляет 51,3% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

9. Аракову Валентину Леонидовну, получившую 210 голосов избирателей, что составляет 50,3% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

10. Дыдылева Даниила Дмитриевича, получившую 193 голосов избирателей, что составляет 46,2% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

11. Константинова Николая Семеновича, получившую 176 голосов избирателей, что составляет 42,2% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

12. Хоматанова Василия Дмитриевича, получившего 169 голосов избирателей, что составляет 40,5% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

13. Юртова Егора Леонидовича, получившую 167 голосов избирателей, что составляет 40% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

14. Гуляева Андрея Алексеевича, получившую 158 голосов избирателей, что составляет 37,8% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

15. Барашкову Владиславу Петровичу, получившую 158 голосов избирателей, что составляет 37,8% от числа избирателей, принявших участие в голосовании;

3. Опубликовать настоящее решение, а также данные о числе голосов избирателей, полученных каждым из зарегистрированных кандидатов в депутаты наслежного Совета депутатов муниципального образования «Ожунский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) пятого созыва по Ожунскому пятнадцатимандатному избирательному округу №1, в средствах массовой информации (прилагаются).

Председатель участковой избирательной комиссии №665 А.Н. Дьячкова, секретарь участковой избирательной комиссии №665 П.С. Байгантаев.

Бүтүктөгү сандар: № 37 (11863)
Күзөтүлгү: 2 бөл. линс
Ахсаана 1050. Каһылат сыянышта: 20